

MÚSICA ACTIVA I CREATIVA

Juan Ángel Picazo López
Germán Monferrer Quintana

**TABARCA
ECIR
MARFIL**

ÍNDIX

UNITAT 1	
APRENENT A ESCOLTAR.....	6
UNITAT 2	
EL MISSATGE DE LA MÚSICA	28
UNITAT 3	
ELS SONS DE LA CLASSE	48
UNITAT 4	
LES AVANTGUARDES MUSICALS	68
UNITAT 5	
INSTRUMENTS ELECTRÒNICS	92
UNITAT 6	
L'ELECTRÒNICA EN LA MÚSICA COMERCIAL	112
ANNEX	
Relació d'audicions	134
Relació de projeccions	137
Relació de bases musicals	138
Acords d'UKELELE més utilitzats	141
Taula de posicions en la FLAUTA dolça	143

UNITATS	1. PERCEPCIÓ I ANÀLISI	2. EXPRESSIÓ MUSICAL	3. CREACIÓ MUSICAL I RÍTMICA
1 APRENENTA ESCOLTAR	1.1. El significat de la música 1.2. Aprenent a escoltar 9 projeccions 39 audicions Activitats	2.1. Cantem i expressem <i>No dudaría</i> Projecció Audició Base musical Activitats	3.1. Creació musical L'altura. La duració. 3.2. Creació rítmica Cançó <i>Rítmica</i> 3.3. Creació rítmica sobre una cançó <i>We Will Rock You</i> 3 bases musicals 4 audicions Activitats
2 EL MISSATGE DE LA MÚSICA	1.1. Com escoltar la música 1.2. El procés d'una obra musical 2 projeccions 19 audicions Activitats	2.1. Cantem i expressem <i>La puerta violeta</i> Projecció Audició Base musical Activitats	3.1. Creació musical Les escales. To i semitò. 3.2. Creació rítmica <i>Rítmica</i> amb puntet 3.3. Creació rítmica sobre una cançó <i>Maquillaje</i> 3 bases musicals 4 audicions Activitats
3 ELS SONS DE LA CLASSE	1.1. L'orquestra de la classe 2 projeccions 18 audicions Activitats	2.1. Cantem i expressem <i>No puedo vivir sin ti</i> Projecció Audició Base musical Activitats	3.1. Creació musical Alteracions. Semitò diatònic i cromàtic. 3.2. Creació rítmica <i>Rítmica</i> amb puntet de corxera 3.3. Creació rítmica sobre una cançó <i>Pirates del Carib</i> 3 bases musicals 4 audicions Activitats
4 LES AVANTGUARDES MUSICALS	1.1. Context sociocultural 1.2. Les avantguardes musicals 1.3. Noves grafies musicals 1.4. Compositores i compositors 21 projeccions 10 audicions Activitats	2.1. Cantem i expressem <i>Eso que tú me das</i> Projecció Audició Base musical Activitats	3.1. Creació musical Intervals. Interval melòdic i la seua classificació. 3.2. Creació rítmica <i>Rítmica</i> amb síncope 3.3. Creació rítmica sobre una cançó <i>You're the One That Want</i> 3 bases musicals 4 audicions Activitats
5 INSTRUMENTS ELECTRÒNICS	1.1. Instruments electrònics 1.2. Instruments tradicionals modificats 1.3. Instruments electrònics en la música comercial 13 projeccions 9 audicions Activitats	2.1. Cantem i expressem <i>A quién le importa</i> Projecció Audició Base musical Activitats	3.1. Creació musical Intervals harmònics. Tipus d'acords. 3.2. Creació rítmica <i>Rítmica</i> convencional 3.3. Creació rítmica sobre una cançó <i>Tritsch-Tratsch</i> 3 bases musicals 4 audicions Activitats
6 L'ELECTRÒNICA EN LA MÚSICA COMERCIAL	1.1. La música electrònica comercial 12 projeccions 9 audicions Activitats	2.1. Cantem i expressem <i>Imagine</i> Projecció Audició Base musical Activitats	3.1. Creació musical El treset. El doset. 3.2. Creació rítmica <i>Rítmica</i> amb tresets 3.3. Creació rítmica sobre una cançó <i>Jaque de Jerez</i> 3 bases musicals 4 audicions Activitats

4. PRÀCTICA, IMPROVISACIÓ I CREACIÓ	5. INTERPRETACIÓ	6. EXPRESSIÓ CORPORAL	7. MÚSICA DIGITAL
<p>4.1. Pràctica I (Ukelele) Començant</p> <p>4.2. Pràctica II (Flauta) Flauta natural</p> <p>4.3. Improvisació i creació Improvisació «natural»</p> <p>Projecció 6 bases musicals Activitats</p>	<p>5.1. Toquem i Cantem <i>Cor d'esclaus Sofia</i></p> <p>5.2. Interpretem amb làmines Exercicis d'iniciació <i>En la mañana</i></p> <p>4 bases musicals</p> <p>Activitats</p>	<p><i>No dudaria</i></p>	<p>Audacity I</p>
<p>4.1. Pràctica I (Ukelele) Rasguejant</p> <p>4.2. Pràctica II (Flauta) Flauta en escala (C – Am – F)</p> <p>4.3. Improvisació i creació Improvisació amb Sib</p> <p>Projecció 5 bases musicals Activitats</p>	<p>5.1. Toquem i Cantem <i>La Tarara</i> <i>El progrès</i></p> <p>5.2. Interpretem amb làmines Combinant les mans <i>Oh, When the Saints!</i></p> <p>5 bases musicals</p> <p>Activitats</p>	<p><i>Crease</i></p>	<p>Audacity II</p>
<p>4.1. Pràctica I (Ukelele) Combinant acords (C – Am – F – G)</p> <p>4.2. Pràctica II (Flauta) Flauta en escala (A – D – Dm)</p> <p>4.3. Improvisació i creació Improvisació en Rem</p> <p>Projecció 5 bases musicals Activitats</p>	<p>5.1. Toquem i Cantem <i>Déjame</i> <i>Bravo por la música</i></p> <p>5.2. Interpretem amb làmines En escala <i>Branle de Champagne</i></p> <p>5 bases musicals</p> <p>Activitats</p>	<p><i>Bravo por la música</i></p>	<p>Audacity III</p>
<p>4.1. Pràctica I (Ukelele) Combinant acords (A – D – Dm)</p> <p>4.2. Pràctica II (Flauta) Flauta en terceres</p> <p>4.3. Improvisació i creació Improvisació en pentatònica</p> <p>Projecció 6 bases musicals Activitats</p>	<p>5.1. Toquem i Cantem <i>Cuéntame</i> <i>Un beso y una flor</i></p> <p>5.2. Interpretem amb làmines En terceres, quartes i quintes <i>Scarborough Fair</i></p> <p>5 bases musicals</p> <p>Activitats</p>	<p><i>Cuéntame</i></p>	<p>Audacity IV</p>
<p>4.1. Pràctica I (Ukelele) Celleta</p> <p>4.2. Pràctica II (Flauta) Arpegiant</p> <p>4.3. Improvisació i creació Improvisació amb Sol , Si i Do</p> <p>Projecció 6 bases musicals Activitats</p>	<p>5.1. Toquem i Cantem <i>FA LA KAN MBO BA</i> <i>Aquarela</i></p> <p>5.2. Interpretem amb làmines Arpegiant <i>Los chicos del coro</i></p> <p>5 bases musicals</p> <p>Activitats</p>	<p><i>A quién le importa</i></p>	<p>Audacity V</p>
<p>4.1. Pràctica I (Ukelele) Practiquem els acords de Dom, Solm, Mim i MiM</p> <p>4.2. Pràctica II (Flauta) En quartes i quintes</p> <p>4.3. Improvisació i creació Improvisació <i>blues</i></p> <p>Projecció 9 bases musicals Activitats</p>	<p>5.1. Toquem i Cantem <i>Bajo del mar</i> <i>Eram Sam Sam</i></p> <p>5.2. Interpretem amb làmines Harmonitzant <i>Somewhere Over the Rainbow</i></p> <p>5 bases musicals</p> <p>Activitats</p>	<p><i>Bajo del mar</i></p>	<p>Audacity VI</p>

UNITAT 1. APRENENT A ESCOLTAR

BLOC 1 PERCEPCIÓ I ANÀLISI

1.1. EL SIGNIFICAT DE LA MÚSICA

En principi, la comesa principal de tota manifestació artística és arribar al públic. Per tant, es pot afirmar que l'oïdor és el receptor de l'obra musical. Però nosaltres, com a oïdors, no hauríem de limitar-nos a una **audició passiva**, tal com ocorre en nombroses ocasions, on la música es converteix en una sèrie de sons que s'escolten de fons i als quals pràcticament no parem esment. Podem considerar també com a audició passiva aquella que solament té en compte l'aspecte sensitiu. Aquest plantejament fa que no arribes a conèixer molts dels aspectes musicals que estàs escoltant i, per tant, no entengues ni gaudisques del significat complet de la música. La sensació que ens produeix una obra musical només és un aspecte dels molts que podem contemplar, potser és el primer que ens crida l'atenció, però, existeixen altres aspectes susceptibles de contemplar i analitzar en la música com el moviment, la dinàmica, el ritme, la instrumentació, la textura...

Quan veiem una pel·lícula, una obra de teatre o qualsevol espectacle, parem esment a cada línia del diàleg, sabent que si passem per alt alguna línia important no es comprendrà l'obra. Aquesta atenció instintiva sovint falta quan escoltem una obra musical. Per això, és necessari escoltar la música des d'una **actitud activa**, que requereix major esforç, però que és la que més ens enriquirà i ens donarà una major comprensió i capacitat de crítica musical.

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS

pàg. 6

1.2. APRENENT A ESCOLTAR

Per a aconseguir una **escolta activa**, seguirem un sistema d'anàlisi que et permetrà descobrir, a més del sensorial, altres aspectes de la música que són necessaris analitzar i comprendre. Els aspectes musicals que analitzarem quan escoltem una obra musical seran els següents:

1. **CARÀCTER**: Sensacions que ens produeix la música.
2. **GÈNERE**: Estil compositiu.
3. **MOVIMENT** o **TEMPO**: Velocitat de la pulsació.
4. **COMPÀS**: Cicles d'accentuacions.
5. **DINÀMICA**: Intensitat o força de la música.
6. **INSTRUMENTACIÓ**: Grups instrumentals i instruments que intervenen.
7. **MELODIA**: Tessitura. Moviment dels sons (aguts - greus).
8. **TEXTURA**: Funció de les diferents línies melòdiques - harmòniques.
9. **FORMA** o **ESTRUCTURA**: Parts de la cançó.

1. CARÀCTER

Saps que la música crea determinades sensacions que reflecteixen l'estat d'ànim i els sentiments de qui escolta, i que es poden manifestar de diferents formes?

Podem descriure aquestes sensacions amb diferents adjectius. Ací tens alguns exemples:

- ✓ Que suggereixen **tranquil·litat**: calmat, seré, afable, tranquil, relaxant, pausat, reposat, dolç, suau, agradable, assossegat, intimista, delicat.
- ✓ Que suggereixen **tristesa**: lànguid, melancòlic, trist, monòton, apagat.
- ✓ Que suggereixen **força** o **energia**: agitat, apassionat, accelerat, desbordant, animat, impetuós.
- ✓ Que suggereixen **grandesa**: embafador, pompós, altisonant, ostentós, artificios, enlluernador, extravagant, espectacular, presumptuós, grandiloqüent, grandios, cerimoniós, solemne.
- ✓ Que suggereixen **alegria**: senzill, simpàtic, graciós, encantador, suggestiu, agradable, captivador, tendre, alegre, plaent, còmic, divertit, fascinant, apegadís, natural, seductor, vital, optimista, amable, espurnejant.
- ✓ Que suggereixen **moviment**: rítmic, enèrgic, marcat.
- ✓ Que suggereixen **malestar**: depriment, horrorós, desagradable, odiós, inquietant, estrany, complicat, angoixant, tenebrós, dramàtic, turmentat, irritant, estrident, agressiu.
- ✓ Que suggereixen **suspens** o **tensió**: estressant, excitant, impactant, misteriós.

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS
pàg. 6

Projecció 1

2. GÈNERE

Fa referència a la intenció del compositor quan compon una obra musical i està directament relacionada amb la finalitat i/o estil que pretén per a aqueixa obra.

Ací tens un quadre resum dels principals gèneres musicals:

2.1. Segons la **instrumentació**:

Gènere **vocal**: Cants a *a capella*.

Gènere **instrumental**: Música instrumental.

Gènere **mixt**: Intervenen veus i instruments.

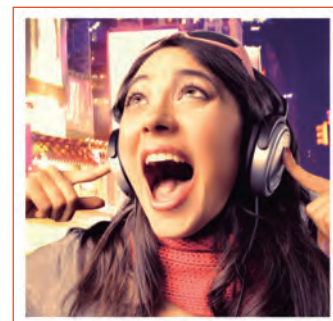
2.2. Segons l'**àmbit**:

Gènere **religiós**: Quan es tracta de música dedicada a interpretar-se en algun acte religiós.

Gènere **profà**: Música dedicada a l'entreteniment, que es coneixerà com a gènere **popular** o amb una finalitat cultural i social, que estaria més pròxim al gènere **culte**.

2.3. Segons l'**estil**:

Al llarg de la història de la música han sorgit multitud d'estils. Des dels antics **cants gregorians**, passant per la **música clàssica**, de la qual s'inspiren gran quantitat de compositors de bandes sonores, així com la música de **jazz**, **flamenc** o **folklòrica**. En el gènere de música comercial també hi ha un gran nombre d'estils que van des del **rock and roll**, el **pop**, **rock**, així com música electrònica que va des del **house**, **trance**, **chill-out**... i una infinitat d'estils de tots els gèneres musicals.

Projecció 2

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS
pàg. 7

3. MOVIMENT o TEMPO

Fa referència a la velocitat amb què s'interpreta una obra musical i s'indica mitjançant uns termes italians que apareixen escrits al principi de l'obra. Ací tens un xicotet resum dels termes de moviment o tempo més emprats.

3.1. Termes de **moviment uniforme**: indiquen una velocitat constant durant tota l'obra i ordenats de menor a major velocitat queden de la següent manera:

Llarg (molt lent) - **Adagio** (a poc a poc) - **Errant** (velocitat mitjana) - **Allegro** (ràpid) - **Presto** o **viu** (molt ràpid)

3.2. Termes de **moviment variable**: introdueixen canvis progressius en la velocitat general de l'obra.

accelerando (abreviatura: **accel.**) - **animant** (abreviatura: **anim.**). Aquestos termes indiquen que la velocitat va augmentant de manera progressiva.

ritardando (abreviatura: **rit.**) - **rallentando** (abreviatura: **rall.**) Aquestos termes indiquen que la velocitat va disminuint de manera progressiva.

3.3. Termes de **moviment lliure**: se solen emprar en parts on els instrumentistes toquen sols, i són termes que indiquen que la pulsació s'interpreta d'una forma lliure, o cosa que és el mateix, a criteri de l'intèrpret.

Ad libitum (amb llibertat) - **A Piacere** (a plaer)

Projecció 3

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS
pàgs. 7-8 ✓✓

4. COMPÀS

El compàs és la manera d'organitzar el ritme mitjançant l'establiment d'una unitat mètrica que ens ve donada per l'accentuació de les pulsacions. Els més emprats són els següents:

COMPASSOS	SIMPLES	COMPOSTOS
BINARIS		
TERNARIS		
QUATERNARIS		

Projecció 4

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS
pàg. 8 ✓✓

5. DINÀMICA

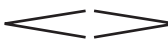
Parlem de dinàmica quan ens referim a la intensitat general d'una obra musical. Els signes emprats per a precisar els diferents canvis d'intensitat es diuen **matisos** i s'escriuen amb les inicials de les paraules italianes.

5.1. Matisos més utilitzats

Els que indiquen un **volum estable**: utilitzats quan es pretén que el volum es mantinga constant fins que aparega una altra indicació que el modifiqui.

SIGNE	TERME	SIGNIFICAT
<i>pp</i>	<i>pianissimo</i>	molt suau
<i>p</i>	<i>piano</i>	suau
<i>mp</i>	<i>mezzo piano</i>	mig suau
<i>mf</i>	<i>mezzo forte</i>	mig fort
<i>f</i>	<i>forte</i>	fort
<i>ff</i>	<i>fortissimo</i>	molt fort

Els que indiquen un **volumen variable**: utilitzats quan es pretén que la intensitat vaja canviant de forma gradual.

SIGNE	TERME	SIGNIFICAT
	crescendo (cresc.)	augmentant gradualment la intensitat
	diminuendo (dim.)	disminuint gradualment la intensitat
	doble regulador	combinant els dos anteriors
<i>sfz</i>	sforzando	accentuant la nota

5.2. Canvis de dinàmica

Els canvis de **dinàmica** d'una cançó es refereixen als matisos que apareixen en aquesta. Depenent dels matisos emprats tindrem diferents tipus de dinàmica.

- ✓ **Canvi brusc** de dinàmica: es tracta de fragments que passen a intensitats extremes com pot ser: de *pp* a *ff* a l'inrevés.
- ✓ **Canvi suau** de dinàmica: aquestos canvis empen matisos més pròxims, de manera que els canvis produïts no són tan pronunciats com els anteriors, per exemple de *p* a *f*, de *mf* a *f*, etc.
- ✓ **Dinàmica plana**: en aquest cas la intensitat dels sons es manté estable, sense canvis.
- ✓ **Dinàmica gradual**: dins d'aquesta mena de dinàmica es troben tots aquells matisos que indiquen un volum variable.

Projecció 5

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS

pàgs. 8-9

6. INSTRUMENTACIÓ

En aquest punt es fa referència als instruments emprats en una cançó, així com a l'agrupació instrumental que l'interpreta.

6.1. La veu

Potser és l'instrument més emprat i de major importància en la majoria de les cançons que escoltem. A més d'existir veus amb diferents timbres (ronques, brillants, càlides, nasals...), la classificació que veurem a continuació serà respecte a la seua tessitura, és a dir, si es tracta de veus greus o agudes.

Dones	Soprano	la veu més aguda	conegudes com veus blanques
	Mezzosoprano	la veu intermitja	
	Contralto	la veu més greu	
Hòmens	Tenor	la veu més aguda	conegudes com veus greus
	Baríton	la veu intermitja	
	Baix	la veu més greu	

6.2. Els instruments

FAMÍLIA DE CORDA

- ✓ Corda **fregada**: violí, viola, violoncel i contrabaix.
- ✓ Corda **puntejada**: guitarra, arpa i clavecí.
- ✓ Corda **percudida**: piano.

FAMÍLIA DE VENT

- ✓ Vent **fusta**: clarinet, clarinet baix, saxòfon, oboé, fagot, contrafagot, corno anglés, flauta travessera i flautí.
- ✓ Vent **metall**: trompeta, trombó, trompa, tuba.
- ✓ Vent **mixt**: harmònica, acordió i orgue.

FAMÍLIA DE PERCUSSIÓ

- ✓ Percussió d'**afinació determinada**: timbals, xilòfons, metal·lòfons, carilló o glockens-pell, campanes tubulars, celesta, vibràfon i marimba.
- ✓ Percussió d'**afinació indeterminada**: bombo, tambor, caixa, tam-tam, pandero, pandereta, cercol de cascavells, gong, campanes, bongos, triangle, caixa xinesa, cròtals, claus, castanyoles, cascavells, vibraslap, campanes, maraques, cabasa, sonalls, pal de pluja, carraca i güiro...

INSTRUMENTS ELECTRÒNICS

- ✓ La guitarra elèctrica, el sintetitzador, l'orgue electrònic Hammond, el sintetitzador Moog, ones Martenot i el theremin.

Projecció 6

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS

pàgs. 10-11

7. MELODIA

La paraula melodia procedeix del grec *melos* que significa successió de sons. Per tant, podem dir que la **melodia** és una successió de sons de diferent duració i altura. Cada obra musical té una línia melòdica diferent, encara que si tractem d'agrupar-les d'acord amb unes certes similituds que puguen presentar entre si, obtindríem la següent classificació:

- Melodia plana:** es tracta d'una melodia completament plana, amb una línia on els sons pràcticament no es mouen.
- Melodia ondulada:** és una melodia amb una línia de sons que puguen i baixen amb xicotetes distàncies, formant una suau ondulació. Aquest tipus és el més emprat. Un gran nombre de cançons, sobretot populars, es troben en aquesta classificació.
- Melodia en arc:** es tracta d'una melodia que comença amb notes greus i ascendeix fins a les notes més agudes, moment en què torna a descendir a les més greus de la mateixa manera. També pot ser al revés.
- Melodia en ziga-zaga** o de **gran ondulació:** és una melodia formada per una línia de sons entre els quals existeixen grans distàncies.
- Tipus no melòdic:** en aquest cas hi ha una absència de melodia. Es tracta de composicions realitzades per instruments d'afinació no determinada com per exemple alguns de la família de percussió, veus o crits, sorolls, etc.

Projecció 7

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS

pàg. 11

8. TEXTURA

Aquesta paraula procedeix del llatí *textura-texturae* el significat de la qual és el de teixit, en referència a la disposició dels fils d'una tela. En música, la **textura** és la manera en què s'ordenen les diferents línies melòdiques que sonen de manera simultània.

Els tipus de textura més importants són:

- Textura **monofònica:** és una sola línia melòdica desproveïda de qualsevol mena de acompanyament harmònic-instrumental, encara que pot presentar acompanyament rítmic d'afinació indeterminada.
- La textura **polifònica:** són diverses línies melòdiques que sonen de manera simultània i que avancen de manera independent amb la mateixa importància. En ella trobem dues variants:
 - Polifonia **homofònica:** formada per diverses línies melòdiques, d'igual importància, que avancen de manera independent amb el mateix ritme.
 - Polifonia **contrapuntística:** formada per diverses línies melòdiques, d'igual importància, que avancen de manera independent, encara que amb diferent ritme.
- Textura de **melodia acompanyada:** es tracta d'una melodia realitzada per una veu o un instrument, amb acompanyament harmònic-instrumental a càrrec de diferents instruments.

Projecció 8

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS

pàg. 12

8. ESTRUCTURA FORMAL

La composició d'una obra musical, com la construcció d'un edifici, adopta, una vegada acabada, una forma concreta. No obstant això, la forma d'un edifici la veiem quasi a l'instant i podem delimitar totes les seues parts i contrastar-les; per contra, per a conèixer la forma d'una obra musical és necessari que transcórrega un temps determinat, i posteriorment recordar i reconèixer els temes que han aparegut en l'audició. Per a representar l'estructura d'una obra musical s'empren les lletres de l'alfabet. Així, el primer tema que aparega estarà representat per la lletra (A); si el tema següent és diferent (contrastant) se li assignarà la lletra següent (B) i, si és semblant (variació), serà representat amb la mateixa lletra però amb una cometa (A'). Evidentment, si el tema és exactament igual es nomenarà amb la mateixa lletra (A).

Les formes més utilitzades són les següents:

- ✓ **Forma primària:** És la més elemental i consisteix en la repetició d'un mateix tema al llarg de tota la peça musical, de manera que la música és la mateixa per a tota l'obra, mentre que el que canvia és únicament la lletra. La seua estructura és A – A' – A''... tantes vegades com cobles es canten.
- ✓ **Forma binària:** Són les obres que es divideixen clarament en dues seccions, habitualment amb forma A – B.
- ✓ **Forma ternària:** Està estructurada en tres seccions. La forma ternària més emprada és A – B – A'. En aquesta forma el compositor proposa una primera part A a la qual contrasta rítmica i melòdicament una segona part B, per a tornar finalment a presentar, repetint de manera idèntica o amb alguna variació la part A.
- ✓ **Forma rondó:** Rondó procedeix d'una paraula francesa que significa roda o rotlle. Aquesta forma consisteix en una obra musical, on un tema (tornada) es va intercalant entre altres (estrofes), sent aquestos últims quasi sempre diferents, encara que no sempre això és així. Sol presentar la següent estructura: A – B – A – C – A – D – A... on A és la tornada. Es tracta d'una forma on existeix un tema principal (A), entre el qual s'intercalen altres temes contrastants (B), (C), (D), etc.
- ✓ **Introducció i coda:** A totes les estructures anteriors se'ls pot afegir un fragment addicional. Quan aquest apareix al principi de la composició rep el nom d'introducció i quan apareix al final, donant una sensació de conclusió o finalització, es diu coda.

Projecció 9

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS
pàg. 12 ✓

2.1. CANTEM I EXPRESSEM

No dudaría és una cançó que ha guanyat pes amb el pas del temps, fins a convertir-se en un dels grans himnes del pop espanyol. Si lliges la lletra amb atenció, observaràs que aborda el pacifisme i la no violència, fent-nos reflexionar sobre el mal que l'ésser humà ha pogut fer: guerres, desforestació... i que, si poguérem retrocedir en el temps, no hauríem de tindre dubtes a rectificar, en tot allò que vam fer malament. Tota una cançó per a pensar en els drets humans i en la conservació del nostre món. Composta per Antonio Flores en 1981, segueix tan vigent com quan la va compondre, perquè l'ésser humà continua obstinat a cometre els mateixos errors.

Antonio González Flores, fill de Lola Flores i del guitarrista Antonio González, el *Pescaïlla*. Va ser un cantant de pop-rock que componia els seus propis temes. En la seua curta carrera i vida va compondre cançons inoblidables, tant per a ell com per a les seues germanes Lolita i Rosario. Però ens va deixar el 30 de maig de 1995, just dues setmanes després de la mort de la seua mare. Va ser trobat sense vida a la casa familiar «El Lerele» a Madrid, víctima pel que sembla d'una sobredosi de barbitúrics i alcohol. Tenia 33 anys. La llegenda diu que es va suïcidar per no suportar l'absència de la seua mare.

NO DUDARÍA

<p>C Si pudiera olvidar todo aquello que fui</p> <p>G Si pudiera borrar todo aquello que vi</p> <p>F G C no dudaría, no dudaría en volver a reír.</p> <p>C Si pudiera explicar las vidas que quité</p> <p>G si pudiera quemar las almas que usé</p> <p>F G C no dudaría, no dudaría en volver a reír.</p> <p>F G Prometo ver la alegría,</p> <p>C Am escarmentar de la experiencia,</p> <p>F G C pero nunca, nunca más usar la violencia.</p> <p>F G Prometo ver la alegría,</p> <p>C Am escarmentar de la experiencia,</p> <p>F G C pero nunca, nunca más usar la violencia.</p> <p>C F G C Parachuruchu ...</p>	<p>C Si pudiera sembrar los campos que arrasé</p> <p>G si pudiera devolver la paz que quité</p> <p>F G C no dudaría, no dudaría en volver a reír.</p> <p>C Si pudiera olvidar aquel llanto que oí</p> <p>G si pudiera lograr apartarlo de mí</p> <p>F G C no dudaría, no dudaría en volver a reír.</p> <p>F G Prometo ver la alegría,</p> <p>C Am escarmentar de la experiencia</p> <p>F G C pero nunca, nunca más usar la violencia.</p> <p>F G Prometo ver la alegría,</p> <p>C Am escarmentar de la experiencia</p> <p>F G C pero nunca, nunca más usar la violencia.</p>
---	--

Audició 40
No dudaría

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS
pàgs. 13-14

Projecció 10

BLOC 3 CREACIÓ MUSICAL I RÍTMICA

3.1 CREACIÓ MUSICAL

3.1.1. L'ALTURA

Les notes musicals

Els sons es col·loquen en el **pentagrama** que és una pauta formada per **cinc línies** i **quatre espais** horitzontals i paral·lels.

Si escrivim els sons en el pentagrama seguint l'ordre de les línies i espais, aquests apareixeran ordenats en escala.

Línies i espais addicionals

Quan volem escriure sons més greus o aguts que els anteriors, hem d'utilitzar les **línies** i **espais addicionals**, que són línies imaginàries que només apareixen amb la nota musical.

Ordenats de manera ascendent.

Ordenats de manera descendent.

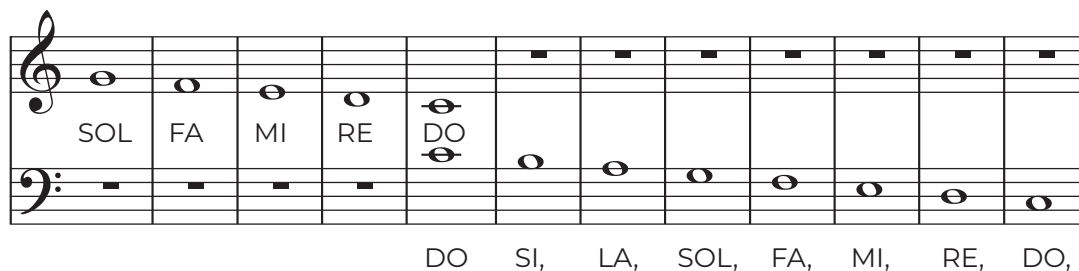
Les claus

Les **claus** són els signes que es col·loquen al principi del pentagrama i determinen el nom de les notes. Habitualment les partitures utilitzen la clau de Sol, encara que també existeixen altres claus com la de Fa i Do.

La finalitat de les claus és facilitar l'escriptura d'aquelles notes que per ser massa agudes o greus necessitarien de moltes línies addicionals.

Observa com la clau de Fa, realment el que fa és representar el que serien les línies i espais addicionals inferiors.

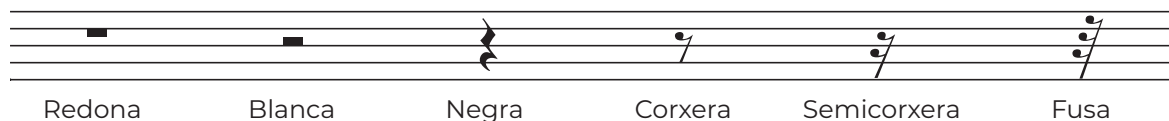
3.1.2. LA DURACIÓ

Les figures musicals

Les figures musicals són els signes pels quals es representen les diferents **duracions dels sons**.

De la mateixa manera que existeixen unes figures que representen la duració del so, també estan les que representen la **duració del silenci**.

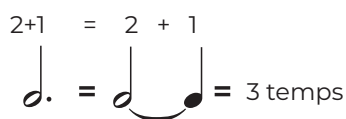

Signes de prolongació

La **LLIGADURA** és una **línia corba** que uneix o suma dues notes del mateix nom i altura.

El **PUNETET** consisteix en un **punt** (.) que es col·loca a la **dreta del cap** d'una figura i afig la **meitat** del seu valor.

Realitza les qüestions plantejades en el QUADERN D'ACTIVITATS pàgs. 15-16 ✓

3.2. CREACIÓ RÍTMICA

Ens introduïm en el món de les interpretacions rítmiques amb les figures més emprades i, a priori, més senzilles. En el quadre següent estan les figures que s'empraran i els seus valors en els compassos més habituals com el 2/4, 3/4 i 4/4.

La duració de les figures que interpretarem ja s'han vist en el bloc anterior, per la qual cosa per a la seua interpretació serà interessant conèixer les síl·labes rítmiques.

Les **síl·labes rítmiques** (Kodály) serveixen de molta ajuda per a les interpretacions rítmiques.

				
taaaa	taa	ta	ti	ti ti
				
one, two, three, four	one, two	chs	un	

Les **semicorxeres** poden aparèixer en les partitures de diferents maneres: soltes o agrupades mitjançant una **dobla barra d'unió**. La seua interpretació és exactament la mateixa.

En qualsevol dels casos, una semicorxera valdrà la meitat d'una corxera. El seu valor en els compassos més habituals com $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ i $\frac{4}{4}$, i és d'un quart de temps.

SEMICORXERA	SILENCI DE SEMICORXERA	PARELLA DE SEMICORXERES	GRUP DE SEMICORXERES
 = 1/4 temps	 = 1/4 temps	 = 1/2 temps	 = 1 temps
Síl·labes rítmiques: ri	i	ti ri	ti ri ti ri

Practiquem aquestes figures amb percussió. Una vegada apresos els següents exercicis, es poden interpretar al costat de la base musical de manera independent o conjunta (les dues pràctiques de forma simultània), creant així una polirítmia. És convenient començar amb les síl·labes rítmiques i, una vegada interioritzades continuar amb els instruments corporals o de percussió.

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS
pàg. 17 ✓✓

PRÀCTICA 1

RÍTMICA

cuixes

2 3 4 5 6 7 8

palmes

9 10 11 12 13

14 15 16 17 18

PRÀCTICA 2

palmes

2 3 4 5 6

peus

7 8 cuixes 9 10 11 12

Peus

13 14 15 16 17 18

3.3. CREACIÓ RÍTMICA SOBRE UNA CANÇÓ

Queen ha sigut un dels grups de rock més importants sorgits a Gran Bretanya. Els seus inicis van ser en els anys 70 i han recollit importantíssims èxits al llarg de tota la seua carrera, acabant l'any 1991 amb la mort del seu líder i cantant Freddie Mercury. **We Will Rock You** va ser composta pel guitarrista de la banda: Brian May. En la cerimònia de clausura dels Jocs Olímpics de Londres 2012 va ser interpretada amb la veu de Jessie J. i per la resta de components de Queen.

WE WILL ROCK YOU

INTRO

(palmes / metall)

(cuixes/ pegat)

VEU

COR

We will we will rock you We will we will rock you

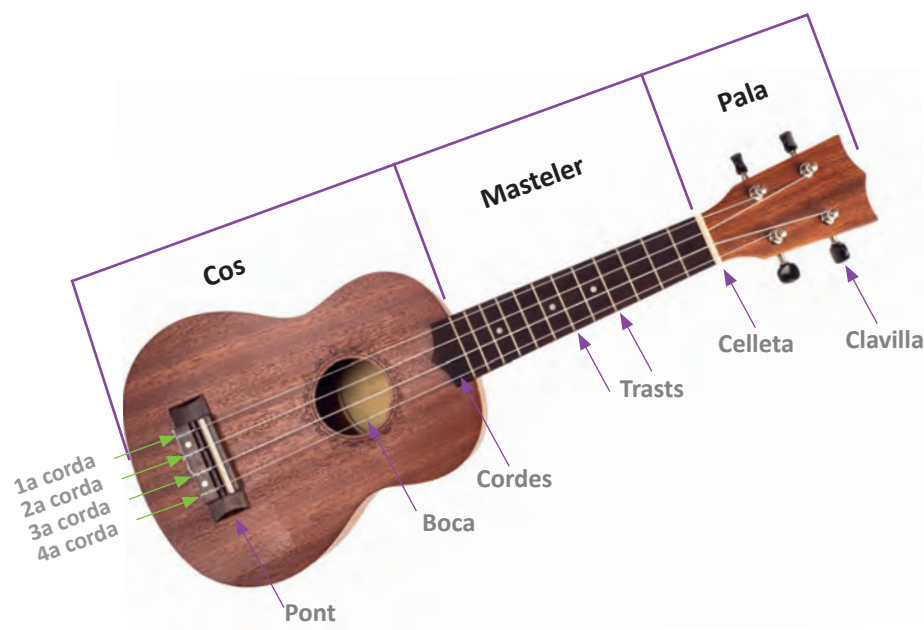
Repeteix 2 vegades

4.1. PRÀCTICA I UKELELE

L'ukelele és un instrument de corda premuda, igual que la guitarra, però en comptes de tindre sis cordes, en té quatre. Aquest instrument ens pot aportar grans experiències musicals, ja que es tracta tant d'un instrument **melòdic**, és a dir, podem tocar cançons igual que la flauta; així com d'un instrument **harmònic** i per tant podem utilitzar-lo també com d'acompanyament de cançons, és a dir, ens permet tocar acords per a acompanyar a altres instruments, així com acompanyar-nos mentre cantem.

Parts de l'UKELELE

Posició de l'UKELELE

Si eres dextre, la mà esquerra s'encarregarà del masteler, i la mà dreta de rasguejar o prémer les cordes. Si eres esquerrà, a l'inrevés, encara que cal tindre en compte que la posició de les cordes cal canviar-les d'ordre.

Quant a la posició del cos per a agafar-lo de manera correcta, l'ideal és recolzar-lo contra el nostre pit. Si et resulta massa incòmode, intenta moure'l lleugerament cap amunt o a baix, fins que trobes la teua posició. Embolica el cos de l'ukelele amb el braç dret, l'extrem de l'ukelele haurà de pressionar-se contra l'avantbraç, si es llisca subjecta'l una miqueta més fort, encara que no has de fer massa força.

LES MANS

En el **masteler**:

Col·loca el dit polze de la mà esquerra darrere del masteler i la resta dels dits al voltant de la part frontal, sobre els trasts. En principi, les cordes es premeran amb les gemmes dels dits. Per a saber el dit que hem d'emprar a cada moment per a prémer els trasts, aquests es numeren de l'1 al 4. El polze només s'utilitza com a suport per a la pressió dels altres dits i per tant no es numera.

En el **cos** de l'ukelele: Estira la mà dreta al llarg de la part inferior de l'ukelele i mantingues la mo-nyica recta, però deixa que els teus dits s'encorben i sostinguen la part inferior de l'instrument. Pots utilitzar els dits polze i índex per a rasgar. A més de tocar amb els dits també es pot emprar una pua.

AFINACIÓ

sol do mi la

CORDA 4a 3a 2a 1a

PRÀCTICA 1

Amb l'ajuda d'un afinador o simplement escoltant els sons amb el piano o qualsevol altre instru-ment, afinarem el nostre ukelele. Si el so està baix d'afinació, la corda cal tensar-la, i, per tant, girar la clavilla corresponent cap a l'esquerra, i a l'inrevés, si el so està alt d'afinació caldrà destensar la corda, per la qual cosa caldrà girar la clavilla cap a la dreta.

PRÀCTICA 2

Primer agafarem de manera correcta l'ukelele. Després tocarem cadascuna de les cordes (sense prémer cap trast) amb el polze de la mà dreta, o amb una pua, prement les cordes cap a avall. Co-mençarem amb la 4a corda, després la 3a, la 2a i acabarem amb la 1a, així diverses vegades fins que s'aconsegueixca una certa confiança en els moviments. Una vegada es tinga un cert domini, es tocarà el següent fragment.

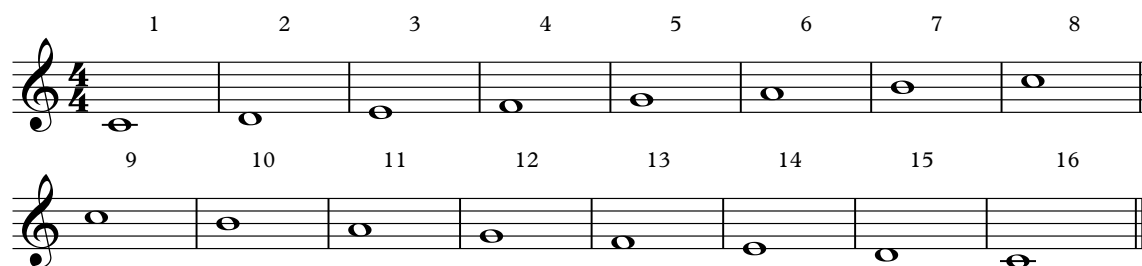
COMENÇANT

4.2. PRÀCTICA II FLAUTA

Practiquem de Do a Do'

1 2 3 4 5 6 7 8

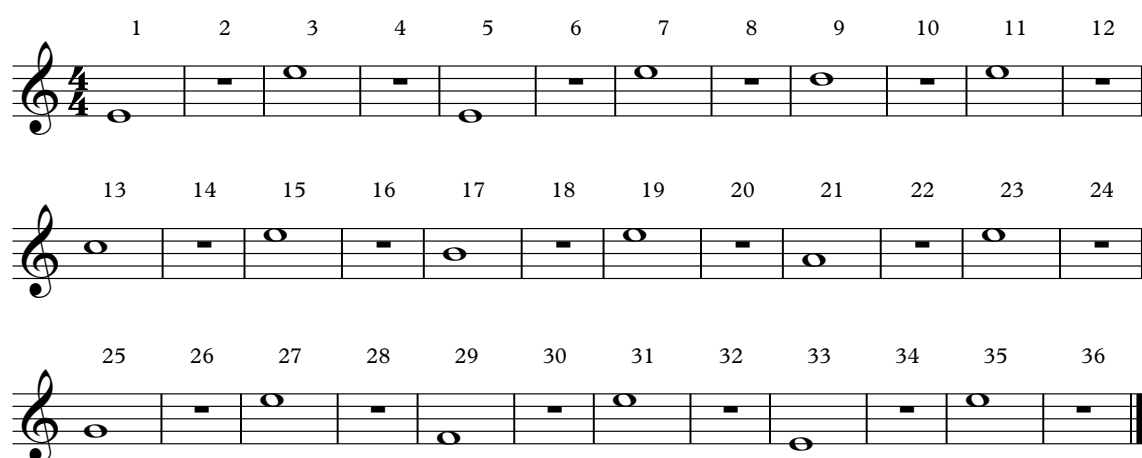

9 10 11 12 13 14 15 16

Practiquem el Mi' agut

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

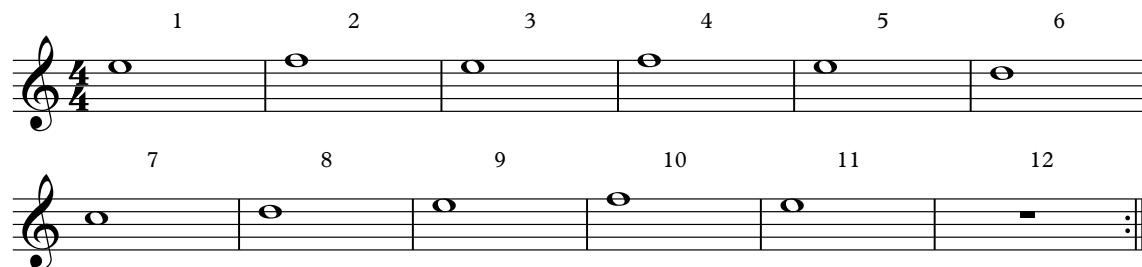
13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36

Practiquem el Fa' agut

1 2 3 4 5 6

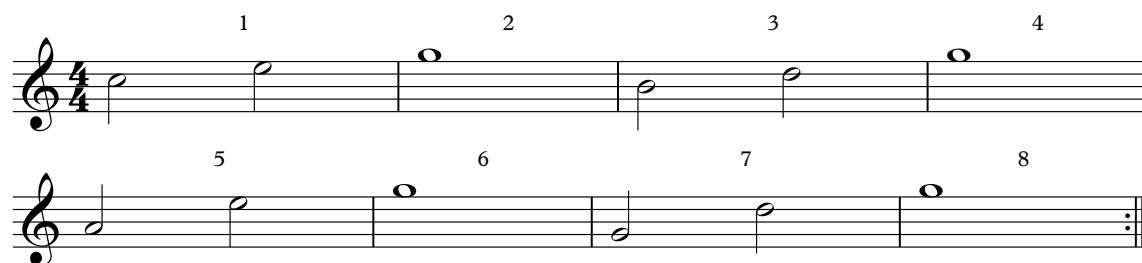

7 8 9 10 11 12

Practiquem el Sol' agut

1 2 3 4

5 6 7 8

4.3. IMPROVISACIÓ I CREACIÓ

Realitza les qüestions plantejades en el QUADERN D'ACTIVITATS per a què pugues **improvisar** i **composar** amb els sons que s'han treballat. A més de fer-ho amb la flauta, també pots emprar qualsevol altre instrument (plaques, ukelele, piano...).

pàg. 18

5.1. TOQUEM I CANTEM

En aquest bloc d'interpretació les cançons no sols es poden tocar, sinó que també es poden cantar. Cada unitat té dues cançons, una més assequible i una altra més exigent. No obstant, si alguna té excessiva dificultat per a interpretar-se amb instruments melòdics, es pot cantar solament.

11

COR D'ESCLAUS

W. A. Mozart

Fragment pertanyent a l'òpera *La flauta màgica* de W. A. Mozart

TRADUCCIÓ

Quin so tan bonic,
mai vaig vore, ni escoltar
res tan meravellós.

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS

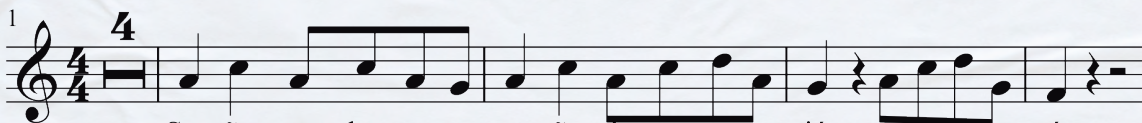
pàg. 19

SOFÍA

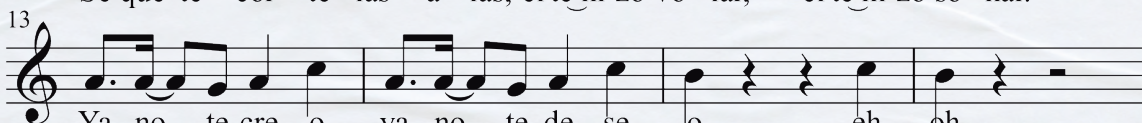
Álvaro Soler

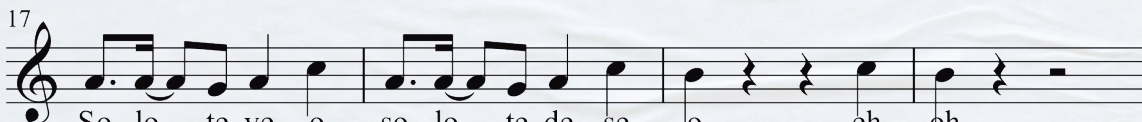
Sue-ño cuan-do e-ra pe-que-ño, sin preo-cu-pa-ción en el co-ra-zón.
Di-ces que e - ra-mos fe - li - ces, to - do ya pa - só, to-do ya pa - só.

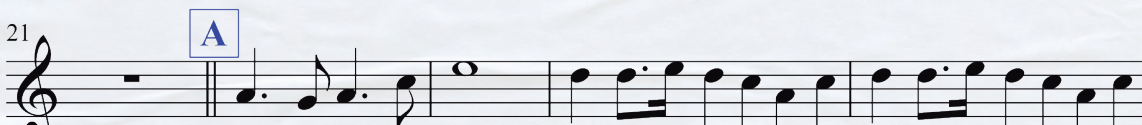
Si - go vien-do a-quel mo-men-to, se des-va-ne ció, de-sa - pa-re - ció.
Sé que te cor - té las a - las, él te hi-zo vo - lar, él te hi-zo so - ñar.

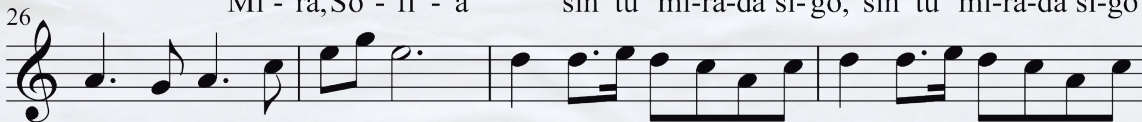
Ya no_ te cre - o, ya no_ te de - se - o eh - oh.

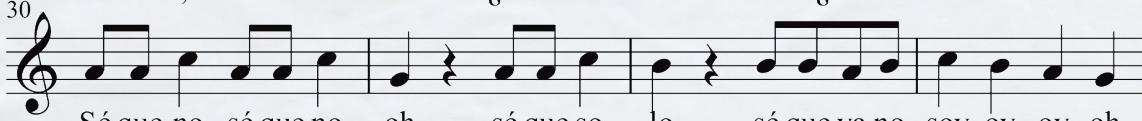
So - lo_ te ve - o, so - lo_ te de - se - o eh - oh.

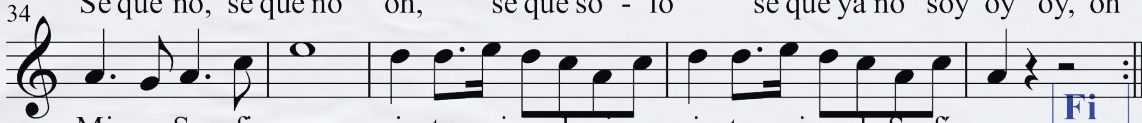
Mi - ra, So - fi - a sin tu mi-ra-da si-go, sin tu mi-ra-da si-go

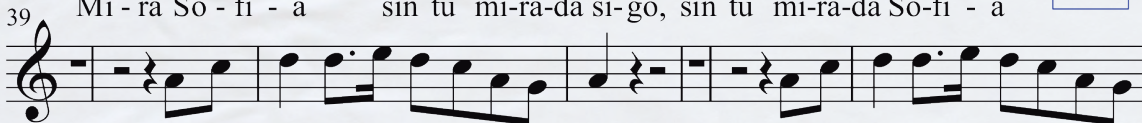
Di - me, So - fi - a ¿Có-mo te mi-ra? Di-me ¿Có-mo te mi-ra? Di-me

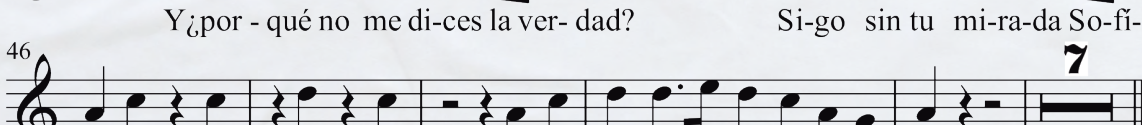
Sé que no, sé que no oh, sé que so - lo sé que ya no soy oy oy, oh

Mi - ra So - fi - a sin tu mi-ra-da si-go, sin tu mi-ra-da So-fi - a

Y ¿por - qué no me di-ces la ver - dad? Si-go sin tu mi-ra-da So-fi-

a ¡eh! ¡eh! ¡eh! ¡eh! y ¿por qué no me di-ces la ver - dad?

De A a Fi

5.2. INTERPRETEM AMB LÀMINES

Aquesta primera unitat estarà destinada a conèixer millor els instruments de làmines més emprats en l'aula de música, així com algunes pautes per a la seua correcta interpretació.

Els instruments de làmines

Es tracta d'instruments idiòfons i d'afinació determinada, és a dir, poden fer melodies. Les làmines poden ser de fusta (xilòfons) o de metall (metal·lòfons). Els que s'empen en l'aula solen ser diatònics (emeten sons naturals) i quan és necessari emprar alteracions (FA#, SOL#, DO#, Sib) existeixen els instruments de placa cromàtics, però, la veritat és que els més habituals en aquesta versió solen ser els carillons.

Els **instruments de làmines** més habituals a l'aula de música són:

- Carillons:** Sopranos i alts.
- Xilòfons:** Sopranos, alts i baixos.
- Metal·lòfons:** Sopranos, alts i baixos.

xilòfon

carilló

metal·lòfon

La seua tessitura sol ser de 12 o 13 sons: DO – SOL' o DO – LA'.

Independentment del seu so real tots s'escriuen en clau de Sol.

ALGUNS CONSELLS TÈCNICS

Col·locació del cos

- L'instrument estarà disposat a l'altura de la pelvis.
- Les cames i els peus han d'estar lleugerament oberts per a donar estabilitat.
- El cos ha de romandre flexible i en equilibri.
- Els avantbraços estaran lleugerament caiguts cap avall i les maces paral·leles a les làmines.
- En els instruments més greus, no devem angular el cos, és millor desplaçar-se sensiblement.

Col·locació de les mans (Han de col·locar-se de manera equilibrada, relaxada i natural). Per a això podem plantejar les següents pautes:

- Es col·loca la mà sobre la taula com si s'anara a escriure.
- Es passa la baqueta per dins de la mà, entre el polze i l'índex i els altres dits.
- El punt de subjecció principal és el del polze i índex.
- S'ha de vigilar que no es col·loque el dit índex com si agafara una forqueta, ni el polze com per a prémer un botó.

Colpeig i so

- S'ha d'alçar l'avantbraç amb la baqueta i la mà a l'altura de l'instrument.
- Les baquetes se situen paral·leles a les làmines i l'avantbraç un poc inclinat cap avall.
- La monyica s'encarregarà de flexionar per a elevar i colpejar amb la baqueta sense moure l'avantbraç.
- El punt de colpeig és el centre de la placa.

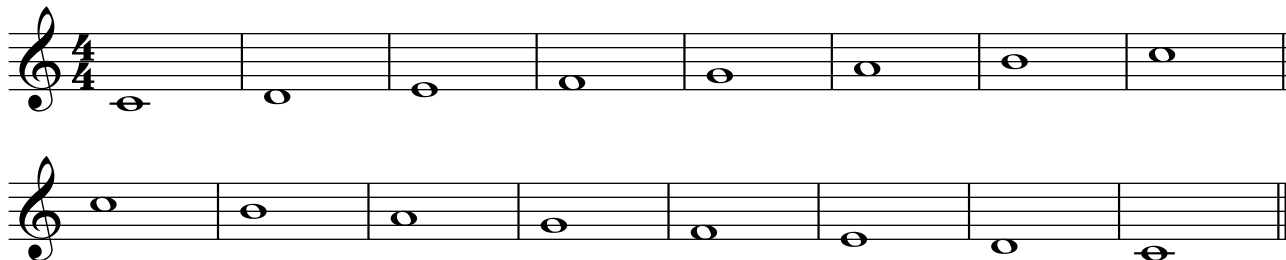
D'aquesta manera, el so serà el més perfecte possible.

EXERCICIS D'INICIACIÓ

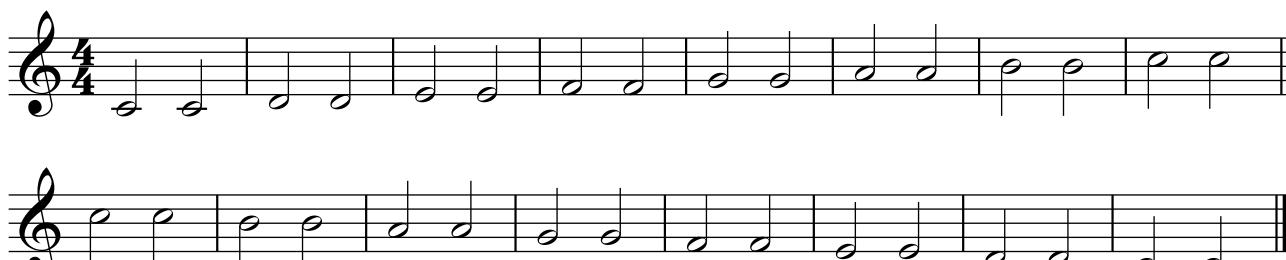
En aquesta unitat practicarem l'escala de Do, ascendent i descendent, amb diferents figures musicals. Practica l'exercici complet amb la mà esquerra, després amb la dreta. Finalment, realitza l'exercici alternant les mans, començant per l'esquerra.

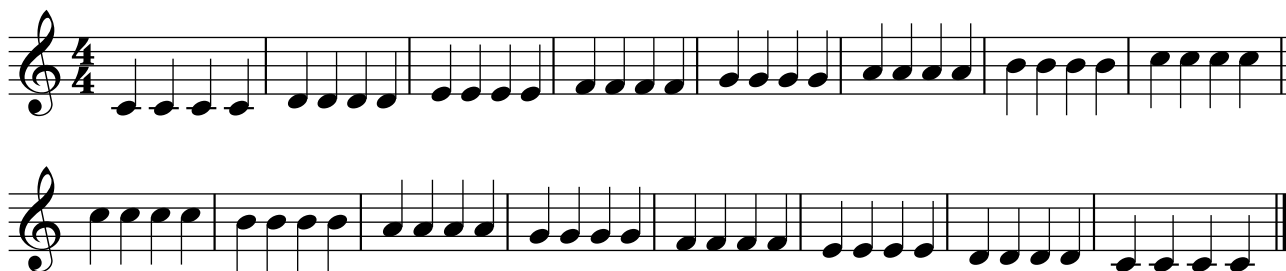
Practiquem en redones

Practiquem en blanques

Practiquem en negres

*També es pot practicar amb corxeres.

EN EL MATÍ

Carillons

Xilòfons

Metal·lòfons

X. i M. baixos

Musical score for the first system. It consists of four staves. The top staff is for Carillons, the second for Xilòfons, the third for Metal·lòfons, and the fourth for X. i M. baixos. The time signature is 3/4 with a 4-measure rest at the beginning. The key signature has one flat (F). The Carillons staff has a melodic line starting on G4. The Xilòfons staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The Metal·lòfons staff has a simple harmonic accompaniment. The X. i M. baixos staff has a simple bass line.

C.

X.

M.

B.

Musical score for the second system. It consists of four staves labeled C., X., M., and B. The time signature is 3/4 with a 4-measure rest at the beginning. The key signature has one flat (F). The C. staff has a melodic line starting on G4. The X. staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The M. staff has a simple harmonic accompaniment. The B. staff has a simple bass line. Chord markings Dm and F are placed above the C. staff.

C.

X.

M.

B.

Musical score for the third system. It consists of four staves labeled C., X., M., and B. The time signature is 3/4 with a 4-measure rest at the beginning. The key signature has one flat (F). The C. staff has a melodic line starting on G4. The X. staff has a rhythmic pattern of eighth notes. The M. staff has a simple harmonic accompaniment. The B. staff has a simple bass line. Chord markings Dm and F are placed above the C. staff. The system ends with a double bar line and repeat dots.

Si s'estima convenient ampliar el repertori en alguna unitat, en la pàgina web de l'editorial es podran descarregar més cançons.

BLOC 6 EXPRESSIÓ CORPORAL

En aquest bloc d'expressió corporal o de creació escènica, realitzarem una coreografia amb la cançó que ja hem interpretat i analitzat *No dudaría*. L'activitat consisteix en la imitació dels moviments que apareixen en la projecció.

Projecció 12

BLOC 7 MÚSICA DIGITAL

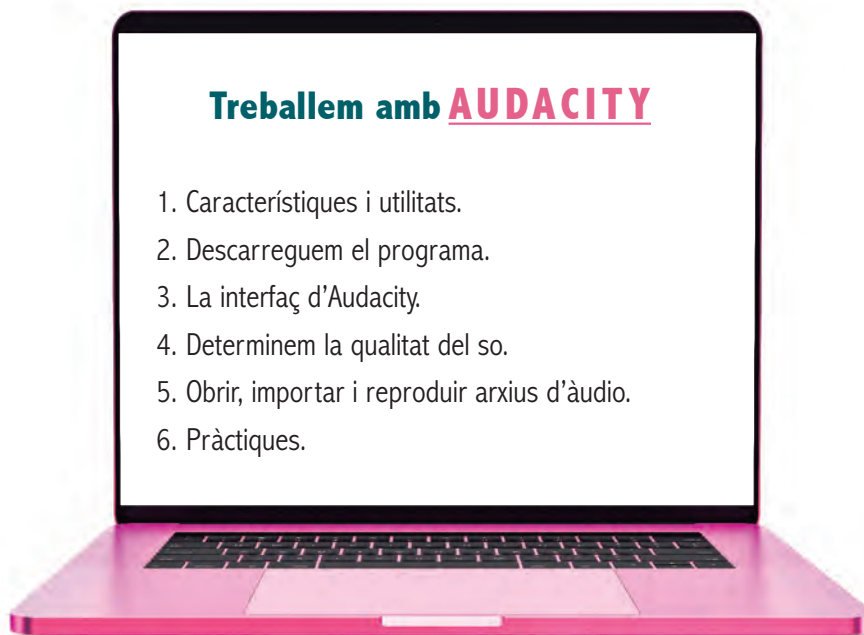
En aquest bloc, al llarg de les diferents unitats, treballarem amb el programa **Audacity**, que pots descarregar lliure i gratuïtament des d'aquesta adreça:

<https://www.audacityteam.org/>

Per a obtindre el manual i guia per a utilitzar-lo, segueix les instruccions que t'indiquem en la pàgina de crèdits d'aquest mateix llibre.

Treballem amb **AUDACITY**

1. Característiques i utilitats.
2. Descarreguem el programa.
3. La interfàç d'Audacity.
4. Determinem la qualitat del so.
5. Obrir, importar i reproduir arxius d'àudio.
6. Pràctiques.

UNITAT 2. EL MISSATGE DE LA MÚSICA

BLOC 1 PERCEPCIÓ I ANÀLISI

1.1. COM ESCOLTAR LA MÚSICA

La **música** és un art que es desenvolupa en el temps. En aquest sentit és com una pel·lícula, que té una durada concreta en la qual es va desenvolupant fins al final.

També existeixen altres manifestacions artístiques que per a contemplar-les íntegrament no necessiten d'un temps determinat ja que les podem observar i admirar d'una forma més lliure. Això succeeix amb les arts plàstiques (per exemple, la pintura) que no ocupen un temps determinat com la música, sinó que ocupen un espai.

El do més preciós que la música té és el de fer-se comprendre sense necessitat de paraules ni d'objectes visuals, és com moltes vegades hauràs sentit dir, un **llenguatge universal**.

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS
pàg. 20 ✓✓

1.2. EL PROCÉS D'UNA OBRA MUSICAL

Perquè una obra arribi a la seua fi, es necessita la participació de tres agents:

- A. El **compositor**.
- B. L'**intèrpret**.
- C. L'**oïdor**.

A. EL COMPOSITOR

És el **creador** de l'obra musical. D'acord amb el missatge musical que ens vulga transmetre els coneixements de la tècnica compositiva que aquest tinga, tractarà de crear unes sensacions i una organització sonora concreta.

Podem trobar diferents tipus de compositors, des dels més coneguts al llarg de la història i que han sigut un punt de referència per a la resta, com Mozart, Beethoven, etc., passant pels cantautors que interpreten la seua pròpia música, els que fan música per a cantants famosos i que són desconeguts per a la majoria del gran públic encara que les seues cançons siguen molt conegudes i també compositors especialitzats en bandes sonores.

Com veus la comesa del compositor no és sempre la mateixa, el missatge que ens transmet prové tant de la seua plena llibertat creadora com de l'encàrrec; encara que en tots dos aspectes l'autor, evidentment, deixa plasmada la seua personalitat musical.

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS
pàgs. 20-21 ✓✓

B. L'INTÈRPRET

Una vegada realitzada la composició musical i plasmada en una partitura, aquesta necessita ser representada per a convertir-se en una obra d'art, ja que l'escriptura musical per si mateixa no ho és. Necessita d'algú que la **interprete** per a cobrar vida.

Aquesta és una altra de les peculiaritats de l'art musical: la necessitat d'un intermediari per a dur a terme l'obra.

Això ho diferencia d'altres manifestacions artístiques, per exemple de la pintura, on el creador controla fins a l'últim detall de la seua obra, sense necessitat d'un intermediari.

Projecció 1

En alguna ocasió durant alguna actuació musical, hauràs observat que existeixen diferents **tipus d'intèrprets** segons la manera en què intervenen en el desenvolupament de l'obra musical. Aquests són alguns:

- ✓ **Solista**: quan intervé un instrumentista o un cantant en solitari.
- ✓ **Cor, coral o agrupació vocal**: quan intervé un grup de persones que interpreten una peça de música vocal, de manera coordinada.
- ✓ **Grup de cambra**: és un conjunt format per un nombre reduït d'instruments i el seu nom prové dels llocs (habitacions xicotetes anomenades cambres) on actuaven.
- ✓ **Orquestra simfònica**: és un conjunt musical de gran grandària formada per diverses famílies instrumentals: vent-fusta, vent-metall, percussió i corda.

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS
pàg. 21 ✓✓

Projecció 2

C. L'OÏDOR

L'oïdor és el **receptor** de l'obra musical i, en principi, la comesa principal de tota manifestació artística és arribar al públic i per descomptat, l'objectiu del compositor és aconseguir l'atenció del públic.

Per això, podem diferenciar tres maneres de comportar-nos davant una obra musical:

- ✓ **Actitud passiva:** Succeeix en nombroses ocasions en les quals la música es converteix en una sèrie de sons que sonen de fons i als quals pràcticament no parem atenció. Es dona molt sovint quan estem en un lloc on alhora que sona la música, estem conversant i, per tant, no li prestem l'atenció que es mereix, per exemple, en uns grans magatzems, en una botiga de roba, etc.
- ✓ **Actitud emocional:** Ocorre en aquelles ocasions en les quals solament té en compte l'aspecte sensitiu, deixant de costat qualsevol raonament o anàlisi.
- ✓ **Actitud activa:** Es produeix quan a més d'escoltar atentament i fixar-nos en les sensacions que ens produeix la música, centrem la nostra atenció en altres elements susceptibles de contemplar i analitzar en la música, com l'altura, la intensitat, el timbre, el ritme, la textura... tal com farem en cadascuna les cançons del bloc 2: Expressió musical.

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS
pàg. 22 ✓

Pautes per a convertir-te en un bon oïdor:

1. **Escoltar** amb **atenció** i de manera concentrada.
2. Ser **tolerant** davant qualsevol tipus de música.
3. **No jutjar-la** amb una simple audició. Cal tindre en compte que per a una bona comprensió i anàlisi, serà necessari escoltar l'obra diverses vegades, parant atenció a aspectes diferents en cadascuna d'elles.
4. Aprendre a escoltar música és una capacitat que s'adquireix per mitjà de l'**experiència** i de l'**aprenentatge**. Com més es coneix el tema de la música, més gran serà el gaudi en escoltar-la i la capacitat de crítica.

«L'aventura d'aprendre a escoltar la música és un dels grans gaudis del contacte amb aquest art»

WILLIAM SCHUMAN

2.1. EXPRESSIÓ MUSICAL

La puerta violeta pertany al disc de **Rozalén** anomenat *Cuando el río suena...*, un àlbum absolutament personal amb el qual va triomfar des del mateix moment de la seua publicació. Es tracta d'un disc ple d'històries, semblances que li permeten submergir-se en si mateixa i en els seus. *La puerta violeta* és tot un himne contra les agressions masclistes, el vídeo de les quals es va estrenar en vespres del 25 de novembre, Dia Internacional de l'Eliminació de la Violència contra la Dona. A manera d'homenatge a les dones maltractades, Rozalén traça una metàfora visual en el qual la Serra del Segura d'Albacete després del devastador incendi de l'estiu representa el calvari dels maltractaments.

Algunes paraules de l'artista amb motiu de l'estrena del vídeo són:

La meua Serra cremada... el foc que tot ho arrasa. La terra que tarda anys a recuperar-se i mai aconsegueix ser el que va ser... El so de la mort, ni una fulla que balle amb el vent, ni un animal que cante. Respirar cendres que et recorren i taquen per dins.

No vaig trobar millor metàfora que aquesta. Aqueixa muntanya verda, roig, groc, de mil colors i curull d'aigua és el que ha de ser. Ens volem lliures, feliços, vives. Només pot existir un món més amable si és de color violeta, si és entre iguals, si és feminista... El feminisme naix per la necessitat d'igualtat de drets entre home i dona. No se li ha de témer. És el masclisme el que mata. El masclisme que tot ho crema. La mà en el coll que amb subtilesa ens impedeix respirar...

Cuidem de la nostra Terra, cuidem de totes les persones que l'habiten. Cuidem la Vida...

LA PUERTA VIOLETA

A (Asus)

A

Una niña triste en el espejo
me mira prudente y no quiere hablar.

Bm

Hay un monstruo gris en la cocina

A(Asus)

que lo rompe todo, que no para de gritar.

A

Tengo una mano en el cuello

Bm

que con sutileza me impide respirar.

Una venda me tapa los ojos,

A (Asus)

puedo oler el miedo y se acerca.

D (9)

Bm

Tengo un nudo en las cuerdas que ensucian mi voz al

E

cantar.

D (9)

Tengo una culpa que me aprieta, se posa en mis

Bm

E

hombros y no puedo andar.

D

E

Pero dibujé una puerta violeta en la pared

Bm

y al entrar me liberé

A

como se despliega la vela de un barco.

D

E

Desperté en un prado verde muy lejos de aquí;

Bm

A

corrí, grité, reí, sé lo que no quiero ahora estoy a salvo.

A

Una flor que se marchita, un árbol
que no crece porque no es su lugar.

Bm

Un castigo que se me impone,

A (Asus)

un verso que me tacha y me anula.

A

Tengo todo el cuerpo encadenado,

Bm

las manos agrietadas, mil arrugas en la piel.

Las fantasmas hablan en la nuca,

A (Asus)

se reabre la herida y me sangra.

D (9)

Bm E

Hay un jilguero en mi garganta que vuela con fuerza.

D (9)

Bm

E

Tengo la necesidad de girar la llave y no mirar atrás.

D

E

Así que dibujé una puerta violeta en la pared

Bm

y al entrar me liberé

A

como se despliega la vela de un barco.

D

E

Aparecí en un prado verde muy lejos de aquí;

Bm

corrí, grité, reí,

A

sé lo que no quiero ahora estoy a salvo.

Audició 20

La puerta violeta

32

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS

pàgs. 23-24

Projecció 3

BLOC 3 CREACIÓ MUSICAL I RÍTMICA

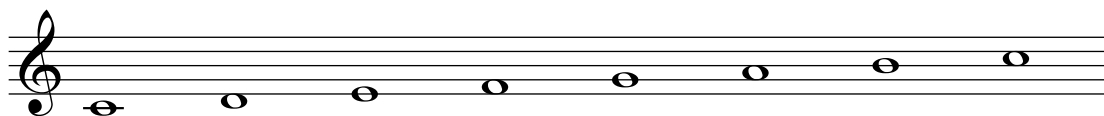
3.1 CREACIÓ MUSICAL

3.1.1. L'ESCALA

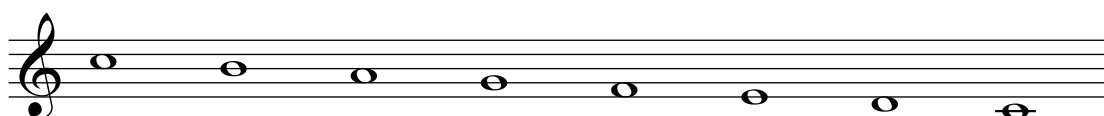
Tons i semitons

La successió de diversos sons organitzats de manera consecutiva, disposats en sentit ascendent o descendent i relacionats entre si, segons les lleis de la tonalitat, es diu **escala**.

L'escala és **ascendent** quan va del so greu a l'agut.

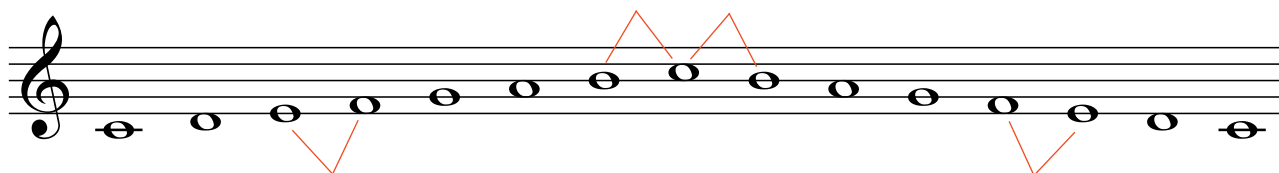

I és **descendent** quan va de l'agut al greu.

* Les escales reben un nom en funció de la nota per la qual comença i acaba. Observa que en l'exemple anterior comença i acaba per la nota Do. Per tant, el nom de l'escala seria **escala de Do**.

Disposició dels **tons** i **semitons** en l'escala diatònica de Do Major:

Hi ha distància de **semito** entre les notes **Mi-Fa** i **Si-Do** i distància de to entre les altres notes.

Les notes de l'escala disposades en sentit ascendent i descendent reben també el nom de **graus** i s'indiquen per mitjà de números romans, rebent un nom concret:

I-Tònica, II-Supertònica, III-Mitjançant, IV-Subdominant, V-Dominant, VI -Superdominant, VII-Sensible

Entre aquestos graus existeix un principi de jerarquia, de manera que hi ha uns que són més importants que uns altres i, tots ells estan ordenats entorn d'un principal anomenat tònica. Els graus més importants dins de qualsevol escala són els graus tonals: I' (tònica), IV (subdominant) i V (dominant) i són els que afirmen la tonalitat.

Realitza les qüestions plantejades en el
QUADERN D'ACTIVITATS
pàg. 25

3.2. CREACIÓ RÍTMICA

En aquesta secció practicarem el puntet, que es tracta d'un signe de prolongació que augmenta la meitat del valor de la figura a la qual acompanya. És com si aqueixa figura la lligàrem amb una altra que té la meitat de la seua duració.

RELACIÓ ENTRE FIGURES AMB PUNTET I EL SEU EQUIVALENT AMB LLIGADURA

Redona amb puntet és igual a redona lligada a blanca

taaaaaa

taaaaaa

Blanca amb puntet és igual a blanca lligada a negra

taa

taa a

Negra amb puntet és igual a negra lligada a corxera

tai

ta i

El valor d'aquestes figures en els compassos més habituals com $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ i $\frac{4}{4}$ i seria el següent:

4 + 2 = 6 temps

2 + 1 = 3 temps

1 + 0'5 = 1'5 temps

Practiquem aquestes figures amb percussió. Una vegada apresos els següents exercicis, es poden interpretar al costat de la base musical de manera independent o conjunta (les dues pràctiques de forma simultània), creant així una polirítmia. És convenient començar amb les síl·labes rítmiques i, una vegada interioritzades continuar amb els instruments corporals o de percussió.

PRÀCTICA 1

RÍTMICA AMB PUNTET

palms

cuixes

palms

PRÀCTICA 2

cuixes

peus

palmes

peus

peus

cuixes

peus

Realitza les qüestions plantejades en el
 QUADERN D'ACTIVATATS
 pàg. 26 ✓

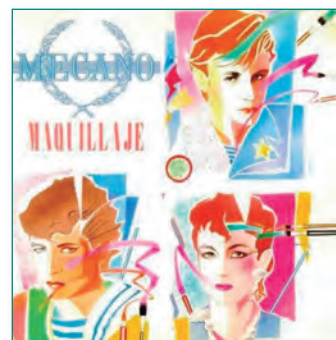
3.3. CREACIÓ RÍTMICA SOBRE UNA CANÇÓ

Aquesta cançó pertany a **Mecano**, un dels grups de música pop-electrònica que més èxits han recollit. **Maquillaje** tracta d'una forma divertida i desenfadada d'aqueix costum que tenen algunes persones de no deixar-se veure per qualsevol si abans no estan perfectament maquillades. En el seu moment va ser catalogada com a cançó de l'estiu.

MAQUILLAJE

The musical score for 'Maquillaje' is presented in a 4/4 time signature. It is divided into several sections:

- VEU (estrofa)**: The vocal line starts at measure 1. Measures 1 and 2 are marked with a red double bar line and repeat sign. Measures 3 through 10 contain the vocal melody, with notes marked with blue stems and heads.
- (cuixes/fusta)**: The drum part for measures 1-10, indicated by blue stems and heads.
- PONT**: The bridge section, starting at measure 11. It consists of measures 11 through 17, with notes marked with blue stems and heads.
- (cuixes/fusta)**: The drum part for measures 11-17, indicated by blue stems and heads.
- (palmes/metall)**: The percussion part for measures 1-8, indicated by red stems and heads.
- (peus/pegat)**: The bass line for measures 1-8, indicated by red stems and heads.
- ENLLAÇ**: The ending section, starting at measure 9. It consists of measures 9 through 17, with notes marked with red stems and heads.
- (peus/pegat)**: The bass line for measures 9-17, indicated by red stems and heads.

1 2 **ESTROFA** 2 3 4 5

(cuixes/fusta)

6 7 8 9 10

PONT 11 12 13 14

(cuixes/fusta)

15 16 17

TORNADA
(palmes/metall)
(peus/pegat)

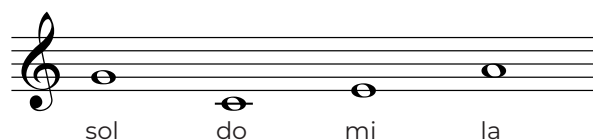
4.1. PRÀCTICA I UKELELE

Abans de començar a tocar l'ukelele és necessari afinar-lo. Actualment existeixen eines que ens ajuden a afinar, aplicacions per al telèfon mòbil, la tauleta o l'ordinador, i fins i tot afinadors que es col·loquen sobre el propi instrument. No obstant això, i malgrat l'existència d'eines que ens ajuden a afinar, també és interessant anar retirant-les a poc a poc, ja que si s'educa l'oïda i s'entrena diàriament també estarem perfeccionant la nostra escolta i educació auditiva.

ACTIVITAT

Amb l'ajuda d'un afinador o simplement escoltant els sons amb el piano o qualsevol altre instrument, afinarem el nostre ukelele. Si el so està baix d'afinació, la corda cal tirar-la, i, per tant, girar la clavilla corresponent cap a l'esquerra, i a l'inrevés, si el so està alt d'afinació caldrà destensar la corda, per la qual cosa caldrà girar la clavilla cap a la dreta.

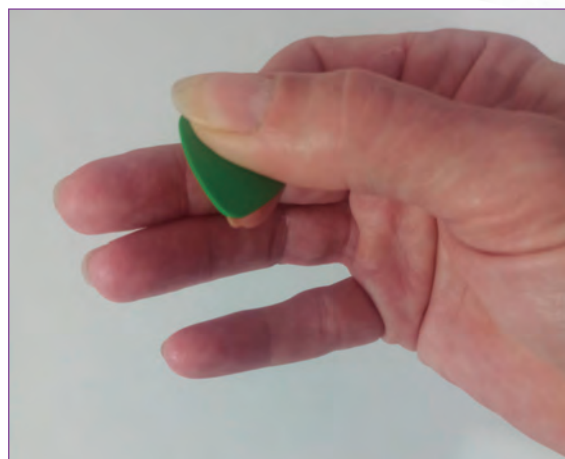
T	1a corda (la)
A	2a corda (mi)
B	3a corda (do)
B	4a corda (sol)

LA PUA

Fins ara hem premut les cordes amb el polze, no obstant això, existeix un objecte molt utilitzat que es diu pua o plectre. Es tracta d'una peça en forma de triangle, feta de diferents materials com plàstic, fustes, os, metalls... S'usen per a prémer les cordes, substituint els dits. N'hi ha de diferents gruixos en funció del so que vulguem produir, les blanques emeten un so més suau i les dures un so més contundent, encara que per a començar és aconsellable tocar amb pues mitjanes o blanques.

La forma més emprada per a **agafar la pua** és quedant la meitat lliure, i l'altra meitat coberta pel dit índex i polze. El contacte sol ser amb el tou del dit polze, i amb el cant de la tercera falange del dit índex. Així quedarà la pua ben subjecta i **estabilitzada**, però sense arribar a tindre la mà tibant.

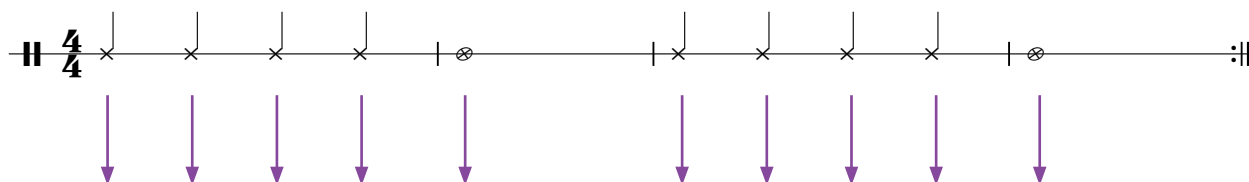
PRÀCTICA

1. Practicarem amb l'ús de la pua. Per a començar agafarem la pua com s'ha explicat anteriorment, i encara que ha d'estar ben subjecta amb els dits, la mà és convenient que estiga relaxada, per a poder-la moure amb una certa soltesa. Per a començar, podem practicar aquesta tècnica de subjecció amb els dits i relaxació de mà, passant-nos la pua per la cama o cuixa com si ens estiguérem rasant. Això ens pot ajudar a captar el concepte de subjecció de dits, i de relaxació de mà, alhora.
2. La mateixa activitat que hem fet anteriorment la farem sobre les cordes de l'ukelele. Ara rasquem les cordes amb la mà dreta, mentre que amb l'esquerra les «silenciem» perquè no sonen. Silenciar les cordes significa que recolzarem suaument els dits de la mà esquerra perquè aquestes no vibren i per tant no sonen.
3. Una vegada que ens hem familiaritzat amb la pua, realitzarem els següents ritmes. De moment mantenim les cordes silenciades, per la qual cosa només utilitzarem la mà esquerra amb la pua.

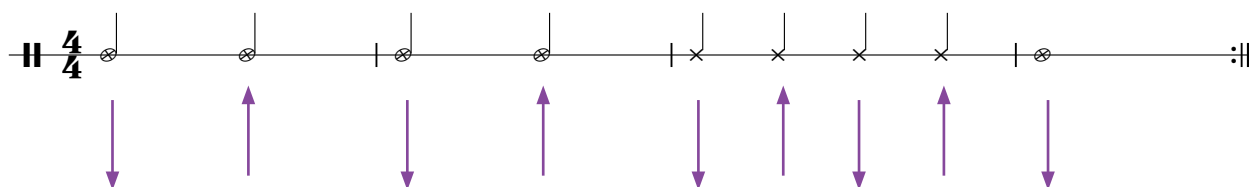

RASGUEJANT

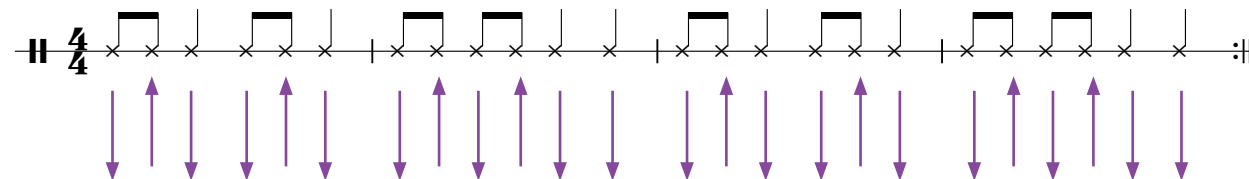
a. Ritme tocant totes les cordes cap avall.

b. Ritme tocant les cordes cap avall i cap amunt. Les fletxes indiquen la direcció de la mà.

c. Emprant corxeres.

*A més d'emprar la pua, també podem fer els «rasgueigs» amb els dits. En principi, els podem realitzar de dues maneres.

1. Emprant solament el dit polze.
2. Emprant el dit índex quan el rasgueig és cap avall i el polze quan és cap amunt.

Projectió 4

4.2. PRÀCTICA II FLAUTA

FLAUTA EN ESCALA 1 (DoM-Lam-FaM)

L'escala de **Do major** és la **natural**, és a dir, sense alteracions.

i d i d i d i d i d i d i d i d i d
d i d i d i d i d i d i d i d i d i

L'escala de **La menor** també és natural, com la del Do major, encara que en moltes ocasions se sol alterar el seté grau, és a dir, el Sol#.

1 2 3 4 5 6 7 8
9 10 11 12 13 14 15 16

L'escala de **Fa major** conté el Sib.

1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12 13
14 15 16 17 18 19 20

4.3. IMPROVISACIÓ I CREACIÓ

Realitza les qüestions plantejades en el QUADERN D'ACTIVITATS perquè pugues **improvisar** i **compondre** amb els sons que s'han treballat. A més de fer-ho amb la flauta, també pots emprar qualsevol altre instrument (plaques, ukelele, piano...).

pàg. 27

5.1. TOQUEM I CANTEM

En aquest bloc d'interpretació les cançons no sols es poden tocar, sinó que també es poden cantar. Cada unitat té dues cançons, una més assequible i una altra un més exigent. No obstant, si alguna té excessiva dificultat per a interpretar-se amb instruments melòdics, es pot cantar solament.

LA TARARA

Lle-va la Ta - ra-ra un ves - ti - do ver-de lle-no de vo - lan-tes y de cas - ca - be-les La Ta
 ra - ra, si La Ta - ra - ra no, La Ta - ra - ra ni-ña que la he vis - to yo. Lu-ce mi Ta
 ra-ra su co - la de se-da so-bre las re - ta-mas y la hier - ba bue-na La Ta - ra - ra si La Ta
 ra - ra no, La Ta - ra - ra ni-ña que la he vis - to yo. La Ta-ra-ra lo-ca mue-ve la cin
 tu - ra pa - ra los mu - cha-cos de las a - cei - tu-nas, La Ta - ra - ra
 si La Ta - ra - ra no, La Ta - ra - ra ni-ña que la he vis - to yo.

Realitza les qüestions plantejades en el
 QUADERN D'ACTIVITATS

pàg. 27

EL PROGRESO

Roberto Carlos

3 4 5 6

Yo qui - sie ra po - der a - pla - car___ u - na fie - ra te - rri

7 8 9

- ble,___ yo qui - sie - ra po - der trans - for - mar

10 11 12

- tan - ta co - sa im - po - si - ble___ Yo qui -

13 14 15

sie - ra de cir tan - tas co - sas que pu - die - ran ha - cer - me sen - tir bien con - mi

16 17 18 19

- go, yo qui - sie - ra po - der a - bra - zar - mi ma - yor e - ne - mi - go

20 21 22 23

Yo qui - sie ra no ver tan - tas nu - bes os - cu - ras a - rri - ba___

24 25 26

na - ve - gar sin ha - llar tan - tas man - chas de a - cei - te en los ma

27 28 29

- res,___ y ba - lle - nas de - sa - pa - re - cien

30 31 32

- do por fal- ta de es cru - pu- los co- mer- cia - les, yo qui-

33 34 35 36

sie- ra ser ci- vi- li za - do co- mo los a- ni- ma - les. la ra

37 38 39 40

la la ra la la ra la ra ra la ra ra yo qui

41 42 43 44

sie- ra ser ci- vi- li za - do co- mo los a- ni- ma - les. la ra

45 46 47 48

la la ra la la ra la ra ra la ra ra yo qui

49 50 51

sie- ra ser ci- vi- li za - do co- mo los a- ni- ma - les.

52 53 54 55

Yo no es- toy con- tra el pro- gre - so si e- xis - tie- ra un buen con- sen

56 57 58 59

so, e - rro- res no co- rri- gen o- tros e so es lo que pien - so

OH, WHEN THE SAINTS

1 2 3 4 5 14

Carillons

Xilòfons

Metal·lòfons

X. i M. baixos

G

6 7 8 9 10

Glock. ctrl.

Xilòfon

Metal·lòfons

Bass Xyl.

D G

11 12 13 14 15 16

Glock. ctrl.

Xilòfon

Metal·lòfons

Bass Xyl.

C G D G G

Si s'estima convenient ampliar el repertori en alguna unitat, en la pàgina web de l'editorial es podran descarregar més cançons.

BLOC 6 EXPRESSIÓ CORPORAL

En aquest bloc d'expressió corporal o de creació escènica, realitzarem una coreografia al ritme del musical *Grease*. L'activitat consisteix en la imitació dels moviments que apareixen en la projecció inclosa en aquest bloc.

Grease fa al·lusió a la subcultura dels «greasers» un moviment juvenil que va sorgir als Estats Units en els anys 50. El tema del musical tracta fonamentalment de la rebel·lia adolescent, les relacions entre xics i xiques i la pertinença a diferents bandes. Totes les històries estan plenes de grans èxits musicals, amb reminiscència del rock and roll dels 50.

L'argument principal gira entorn de Danny Zuko (John Travolta) i Sandy Dumbrowski (Olivia Newton-John), dos estudiants de secundària que després de gaudir d'un meravellós romanç d'estiu tornen a trobar-se per sorpresa, malgrat tot, l'actitud de Danny ha canviat i ara es comporta de manera arrogant. No obstant això, tot s'arreglarà al final, com no, al ritme frenètic de la música que impregna tota aquesta història.

Projecció 5

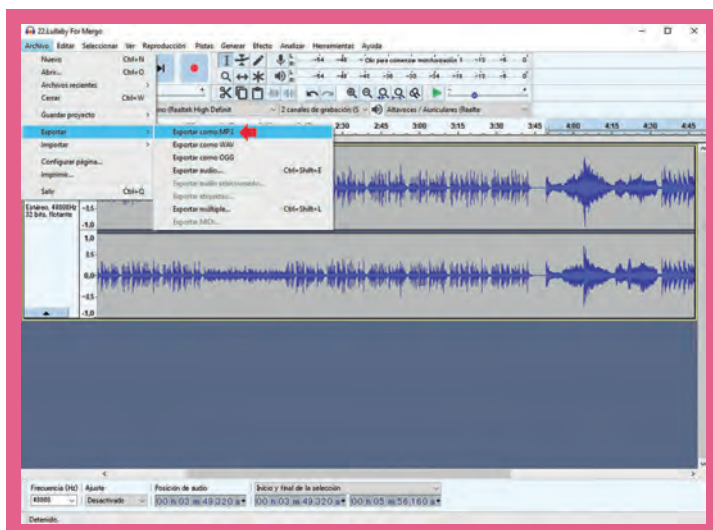
GREASE

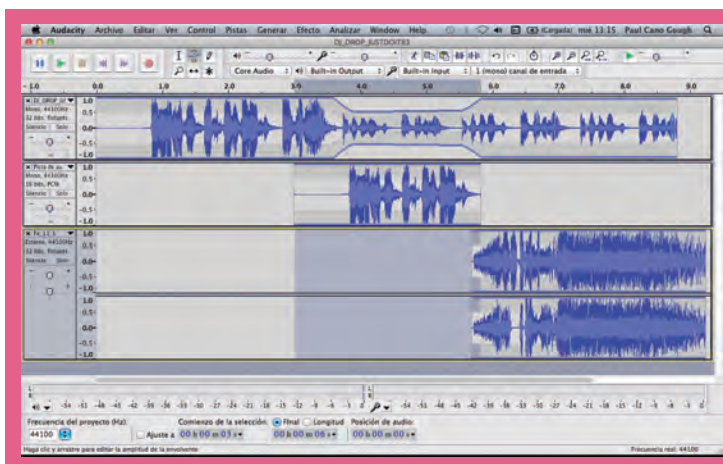

Treballem amb AUDACITY

1. Exportació
2. Configuració de la visualització de les pistes
3. Seleccionar fragments de pistes
4. Operacions bàsiques d'edició

Exportació

Visualització de pistes